

Hellvik - Eige - Tengs

(ca. 24 km)

Geologi og kulturarv

Sykkel anbefales!

1. På nordsiden av stien kan man observere månesteinen kalt **anortositt**. Det som gjør bergarten spesiell er at den inneholder bare ett mineral, kalt plagioklas. Dette gir bergarten et fint fargespill i blåtoner. På sørsiden av stien ser man at anortositten har striper på overflaten. Dette er forvitningsstriper som ble dannet i perioder før istidene. Da var klimaet varmere og fuktigere enn i dag, og mineralet feltspat (plagioklas) ble utsatt for kjemisk forvitring nede i sprekker.
2. Maurholen holdeplass ble åpnet i 1879 under navnet "Lille Sirevaag holdeplass" og var tidligere en stasjon langs den gamle jernbanestrekningen. Stasjonen ble lagt ned i 1951 da Eigerøy bru ble bygget og det ikke lenger gikk ferje fra Maurholen til Eigerøy. I dag kan man leie **Maurholen stasjon** for overnatting eller selskaper, og om sommeren blir det holdt ulike konserter og arrangement her.
3. På fjellet på venstre side av veien kan man se merker som er formet som halvmåner. Merkene kalles **sigdbrudd** og ble dannet av fastfrosne steinblokker som satt fast under isen for over 10 000 år siden. Blokkene presset på berggrunnen, og dette førte til at fjellet ga etter og at det ble dannet et brudd. Sigdbrudd viser oss hvilken vei isen har beveget seg. Vær forsiktig når du krysser veien!
4. Selv om landskapet i Magma Geopark er veldig nakent, er det områder som er mer grønne enn andre. I disse områdene har isen lagt igjen stein, grus og sand da den smeltet for over 10 000 år siden. Dette kalles **morene**, og planter vokser godt her. Man finner også større steinblokker som ligger alene på litt rare steder, f.eks. på fjelltopper. Disse ble også fraktet av isen og kalles **flyttblokker**.
5. Anortositten som tas ut i grustaket på Hellvik er omdannet. Det betyr at den har blitt påvirket slik at den ser annerledes ut. Dette kalles også en **metamorf prosess**. Denne anortositten har reagert med ekstremt varmt vann langt nede i jorda. Der er det også et veldig høyt trykk. Dette har ført til at denne anortositten har byttet farge.
6. Denne turen når en høyde på 150 moh, og her på toppen får man god utsikt over Magma Geopark. Du kan se store deler av **Egersund-Ogna anortositten** som strekker seg i alle retninger. Mot syd og vest strekker anortositten seg like langt som du kan se. Anortositten strekker seg videre til Krossmoen i øst hvor den blir brutt av den lagdelte **Bjerkreim-Sokndal intrusjonen**. Fjellene du ser i horisonten mot øst og nordøst er **gneiser**.
7. På Eige er det funnet flere **graver i fra vikingtiden**, men en skiller seg ut. Den ble oppdaget da det ble sprengt i forbindelse med veiarbeid. Graven var 26 meter lang og 5,5 meter bred. Her fant arkeologer en kvinne som var begravet med blant annet brosjer og smykker fra Irland. Tenk litt over hvordan disse kan ha kommet til Eige; hvem kan denne kvinnen ha vært? Hun var en viktig kvinne, en dronning. Det kunne de se ut fra skattene hun ble begravet sammen med. Graver fra vikingtiden er vernet.

8. Navnet **Eige** kommer fra det gammelnorske navnet Eike som viser til et sted med mange eiketrær. Funn fra området kan dateres tilbake til steinalderen, og det har vært drevet gård her siden folkevandringstiden. Området er fortsatt preget av landbruk og husdyr.
9. Den lakserike elva, Bjerkreimselva, går gjennom en serie strie vannfall nær Fotland. Vannmengden i elva varierer gjennom året, men er normalt størst på våren når snøen smelter i fjellet. Laks svømmer opp elven for å gyte, og vannfallet her har vært en stor utfordring for dem. Den første **laksetrappen** i Fotlandsfossen ble bygget for over 100 år siden for å hjelpe fisken opp og forbi fossen.
10. På andre siden av veien kan man observere et bredt bånd av en mørk, finkornet bergart som skjærer gjennom den hvite anortositten. Denne mørke bergarten kalles basalt, og ble dannet under jordoverflaten ved at steinsmelte trengte seg inn i anortositten og størknet i sprekker i jordskorpen for 600 millioner år siden. Denne typen intrusjon kalles "ganger", og det finnes 11 slike **basaltganger** i Rogaland. Gangene er mellom 0,5 og 30 meter tykke, og opp til 60 km lange.